

Handläggare
Sofia Svensson
Telefon: 0850826732

Till
Fastighetsnämnden
2020-02-18

Nytt miljöprogram för Stockholm 2020-2023

Remissvar

Förslag till beslut

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden förklarar ärendet för omedelbart justerat.

Sammanfattning

Kontoret har mottagit *Nytt miljöprogram för Stockholm 2020-2023* på remiss från kommunstyrelsen. Remisstiden sträcker sig till den 18 februari 2020.

Kontoret ställer sig positiv till förslaget om nytt miljöprogram. Programmet har övergripande en bra struktur och innehållet är relevant. Kontoret föreslår dock att målen och etappmålen numreras för att förenkla tillämpningen och tydliggöra strukturen. Kontoret anser även att gränsdragningarna mellan såväl prioriterade mål som etappmål bör klargöras, då dessa i flertalet fall är otydliga.

För efterlevnad och uppfyllande av miljöprogrammets mål och krav kommer en omfattande intensifiering av arbetet behövas. Kontoret saknar idag resurser för att kunna hantera detta.

Ärendet

Bakgrund

Kontoret har mottagit *Nytt miljöprogram för Stockholm 2020-2023* på remiss från kommunstyrelsen. Remisstiden sträcker sig till den 18 februari 2020.

1976 antog staden sitt första heltäckande miljöprogram. Efter detta har en rad program tagits fram med fortsatt höga ambitioner och nya utmaningar. Av kommunfullmäktiges budget för 2019 framgår att *Stockholms stads miljöprogram 2016-2019* och *Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040* ska revideras under året i

samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser. Vidare framgår att Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Paris-avtalets målsättningar i klimatarbetet, där staden intar rollen som en internationell förebild i det globala miljö- och klimatarbetet. Arbetet för miljö och klimat ska göra tydliga avtryck inom alla områden och stadens egna verksamheter ska gå före för att visa vägen i arbetet för en klimatsmart och hållbar stad. I budgetuppdraget ingick även att ta fram en koldioxidbudget med kvarvarande utsläpp enligt Paris-avtalet och att utreda hur staden kan bli en klimatpositiv stad 2040. Denna kommer framgå i den nya *Klimathandlingsplanen*, tidigare benämnt *Strategi för ett fossilfritt Stockholm 2040*.

Stadsledningskontoret lät hösten 2018 genomföra en extern granskning med utvärdering av styrningen inom miljö- och klimatområdet samt en översiktlig omvärldsanalys vilket legat till grund för arbetet med att ta fram nya styrdokument inom miljö- och klimatområdet. Uppföljningen av innevarande miljöprogram har även utgjort en grund för arbetet. Den löpande uppföljningen visar att Stockholm har en god miljö men att utmaningar återstår bland annat inom sektorerna energi, transport, avfall och klimatanpassning.

Förslag till nytt miljöprogram är stadens tionde i ordningen.

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets avdelning för kvalitet och stadsutveckling. Programmet har tagits fram av brett sammansatta grupper från olika delar av Stockholms stad under ledning av kommunstyrelsen. I arbetet har representanter från exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Stockholms Stadshus AB, Stockholm Business Region AB, Stockholms Hamn AB, Stockholm Vatten och Avfall AB; AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder och Stockholm Exergi stått för expertkunskap inom olika fokusområden.

Av kommunfullmäktiges budget framgår att Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Paris-avtalets målsättningar i klimatarbetet, där staden ska inta rollen som en internationell förebild. Arbetet för miljö och klimat ska göra tydliga avtryck inom alla områden och stadens egna verksamheter ska gå före för att visa vägen i arbetet för en klimatsmart och hållbar stad. Staden föreslås därför fortsatt ha som mål att Stockholm ska vara en fossilfri stad 2040 och en fossilfri organisation 2030. Detta framgår av miljöprogrammet.

FNs klimatmål enligt Paris-avtalet och de miljörelaterade målen i Agenda 2030 har stor relevans för Stockholm, och har därför tydliggjorts i miljöprogrammet. För att fortsatt ligga i framkant och för att Stockholms miljö- och klimatarbete ska vara världsledande har nya dimensioner som innovation och samverkan, inköpsprocessens roll och konsumtionens påverkan integrerats i programmet.

Det föreslagna miljöprogrammet har en ny struktur och följande sju prioriterade miljömål:

- Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040
- En fossilfri organisation 2030
- Ett klimatanpassat Stockholm
- Ett resurssmart Stockholm
- Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem
- Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö
- Ett giftfritt Stockholm

Till målen hör 16 etappmål med utpekade genomförandeansvariga samt uppföljningsansvariga. Flera mål i miljöprogrammet har staden inte möjlighet att nå på egen hand. Samverkan med andra aktörer är därför helt central för programmets genomförande. Det gäller såväl statliga och kommunala aktörer i regionen som näringsliv, akademi, och civilsamhälle och inte minst Stockholms invånare.

Miljöprogrammet utgör ett övergripande dokument och de åtgärdsinriktade kompletterande styrdokumenterna inom miljö- och klimatområdet kommer benämnas handlingsplaner i takt med att de revideras.

Miljöprogrammet ska arbetas in i nämnderna och bolagens verksamhetsplanering, och uppföljning ska liksom tidigare ske inom ramen för det integrerade systemet för ledning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet (ILS).

Synpunkter och förslag

Kontoret ställer sig positiv till det föreslagna miljöprogrammet. Programmet har övergripande en bra struktur och innehållet upplevs relevant. Fastighetskontoret föreslår dock att målen och etappmålen numreras för att förenkla tillämpningen och tydliggöra strukturen.

Det förbättringsförslag som kontoret ser är att programmet i delar upplevs som rörigt då gränsdragningen mellan olika prioriterade mål och etappmål inte är tillräckligt tydliga. Framförallt är gränsdragningen mellan det första, ”*Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040*” och det andra prioriterade målet, ”*En fossilfri organisation 2030*”, oklart.

Målen gäller samma miljöaspekt, användning av fossila naturresurser samt växthusgasutsläpp, men skiljer sig i beskrivande text och åtgärdsförslag även om de i andra fall överlappar varandra. Kontoret tolkar det som att det är verksamhetsomfattningen som utgör skillnaden mellan målen, det vill säga att fokus ligger på hela kommunen i första målet samt den egna organisationen i andra målet. Dock nämns specifikt inköpta livsmedel och tjänsteresor med flyg under det första prioriterade målets andra etappmål ”*Minskad klimatpåverkan från konsumtionen*” och inte i det andra prioriterade målets första etappmål ”*Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO₂e från stadens verksamheter*”. En annan iakttagelse är att byggande ingår i det första prioriterade målets andra etappmål ”*Minskad klimatpåverkan från konsumtionen*” fastän det bör anses vara bundet till organisationen när det görs på uppdrag av staden.

Ytterligare en observation för det andra prioriterade målet är att målet om 100 % ökning av solenergi ligger under det andra etappmålet ”*Effektiv energianvändning*”. En ökning av solenergi leder i sig inte till effektivare energianvändning, varför detta mål istället borde ligga under det första etappmålet ”*Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO₂e från stadens verksamheter*”. Kontoret önskar förtydligande gällande skillnaderna mellan det första och det andra prioriterade målet och deras respektive etappmål för att underlätta tillämpningen. Ett alternativ är att slå ihop dessa två prioriterade mål till ett mål där etappmålen sedan förklaras tydligt.

Kontorets uppfattning är att det även föreligger en otydlighet i gränsdragningen mellan flertalet olika etappmål inom samma prioriterade mål, till exempel det första och det andra etappmålet i ”*Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem*”. Texterna under de olika etappmålen går i varandra vilket skapar otydlighet. Vid tillämpningen, det vill säga vid planering, genomförande samt uppföljning av kommande åtgärder, kan denna otydlighet resultera i att vissa åtgärder kopplas till fel mål. Detta gör att miljöprogrammet kan bli onödigt svårt att ta till sig, vilket i värsta fall kan resultera i lägre efterlevnadsgrad,

exempelvis genom att vissa mål hamnar mellan stolarna och inte omhändertas.

Kontoret önskar även ett tydliggörande gällande etappmålet ”*Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald*”. Målet indikerar att det gäller både livsmedel såväl som andra varor. Då åtgärderna nästan uteslutande berör livsmedel är det svårt att se om och hur kontoret med flera av stadens förvaltningar och bolag berörs av etappmålet då i stort sett inga livsmedelsinköp görs. Här efterfrågas en konsekvens i beskrivningar och åtgärder samt förtydliganden som gör etappmålet mer tillämpligt, alternativt att det kan avskrivas som icke relevant för respektive förvaltning och bolag.

Den verksamhetsspecifika miljö- och klimathandlingsplanen som föreslås tas fram bör förtydligas då syfte och utformning inte tydligt framgår.

Slutligen konstaterar kontoret att målen är relevanta och ambitiösa, men vill samtidigt lyfta fram att omfattningen av programmets krav på efterlevnad och uppfyllande av mål skapar ett ökat arbete för kontoret vilket ställer krav på personella resurser. De specifika etappmålen på 5 % relativ energieffektivisering, 10 % energieffektivisering i byggnader äldre än 10 år samt det ökade kraven på innovation, samarbete, inköpsprocessen och konsumtionen innebär stora utmaningar som kommer driva både ekonomiska och personella resurser som idag inte ryms i budget. Även om det skulle vara möjligt att uppnå dessa mål med kraftigt ökade anslag, ställer sig kontoret frågande till om detta är rätt prioritering av begränsade medel.

Slut

Bilaga

1. Miljöprogram 2020-2023, s. 1-3 av 55

Fastighetskontoret
Utvecklingsavdelningen

Hantverkargatan 2
Box 8312
104 20 Stockholm
Växel 08-508 270 00
Fax 08-508 27 070
fastighetskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Håkan Falk	2020-02-04
Jonas Uebel	2020-02-04